ש) ממחות פו: אית' רבא וכ"א בילקוט פו: אית' רבא וכ"א בילקוט פרשת תלוה רמז שעח], ג) חמיד לג. פ"ו מ"א, ד) [דף

ו) ורש"ל מ"ון, ז) וויקרא

כדן, ה) [אמור פרשה יג],

מ) [פסחים סד:], י) [שמות
כז], ל) [בילקוע סוף פקודי

לית'], ל) [וע"ע תוס' מנחות פו: ד"ה ממנה וכו"ן,

5ة:],

ןבמדבר

ל א ב מיי׳ פ״ג מהל׳ מעשר שני הלכי יט: לא ג מיי' פ"ג מהל עייי פייג מה מה מה מה מה מהידין הלכה יד: לב ד ה מיי' פייד מה פ"ד מהלי ד ה מיי׳ פ״ד מהכ׳ חנוכה הל׳ ט סמג עשין ה טוש"ע א"ח סי" תרעה סעיף א:

מוסף תוספות

א. לפום ריהטא משמע דקאי אהקב"ה. תוס' מנחות פו: ד"ה מחון (בהגהת הש"מ אות י״ח). ב. וכי לא מצינו ראי׳ אחרת שאין הקב״ה צריך לאורה, והלא בכל מקום נהורא עמיה שריה. מעני לא. ומפרש ר״ת מיטנ״ל. ג. ומפרש ראאהרן קאי. תוס' מנחות פו: ד״ה מחוץ. T. שהלכו ישראל במדבר לא הלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו של הב"ה. מוס' הלל"ש. ה. ואפיי בחדרי חדרים. מוס' הלל"ש. 1. אלא אמרתי ריטב"א. ויעשה רצוני. ריטנ״א. I. שהלכו ישראל במדבר. לא הלכו אלא לאורו. מוס׳ ית היכו אלא לאודו. מוס הרא"ש. ויש לפרש דלעולם כלפי גבוה קאמר דעולם כלפי גבוה קאמר וה"פ, וכי צריך הקב"ה אורה שיאיר בה לאהרן, והלא כל מ' שנה כוי וכן מתפרש ההיא דמנחות זכי לאורה אני צריך' להאיר לאחרים או להאיר לאחרים או לאכילה אני צריך לזון בה את המשמשים לפני, ולזה נתכוון ר"ת ז"ל. ליער"ל. שהי׳ הוא נמשך מער" ועד ערב והי' מסיים בו ההטבה שהתחיל בבקר . בשאר הנרות. שלא הטיבו בשאר הנרות, שלא הסיבו עד בין הערבים. ליטנ״ל. 0. מן הישנה שבידו. מוס׳ הלל״ש. י. מערבית. מוס׳ הלל״ש. יא. דאמר אין מדליקין מנר לנר: ׳והא הכא דקביעי נרות לא סגי דלא למשקל ואדלוקי׳. תוס' מנחות פו: ד"ה ממנה. ולומר דכיון שלא הי׳ יכול לנתק נר מערבי ולהוליכו להדליק ממנו האחרים. ע"כ הא דקתני 'ממנה הי' מדליק', לא סגיא דלא למשקל בקינסא ואדלוקי מערבי מנר בקינסא בקינטא כונו ב.ב.ב ובההיא קינסא מדליק את ובההיא קינסא מדליק את השאר, ומאי קושיא, דהא יכול להדליק את כולן מפתילה הישנה שבידו כמו שמדליק המערבי עצמו. שטח להר״ן. יב. אין מצותה עליה. ח״ הר״ן. יג. לפי שכבר נעשית מצותה. שיטה להר״ן. יT. קודם הטבת נר מערבי. טו. ע״י הרא״ש. תוסי הרח"ם. טוד עייי פתילות ארוכות. מוסי מנחות פו: ד"ה ממנה. UT. ארוכה. מוס' מנחומ פו: ד"ה ממנה. T. והיינו ממנה הי׳ מתחיל ההדלקה. מוס׳ הר6״ש, י∏. והכא דמקשה ׳כיון דקביעי נרות׳, יכיון דקביעי נרותי, אליבא דת״ק מקשה דלא סגיא לי׳ אלא בקינסא, אלמא קינסא שרי. מוס׳ לי״ד. י'0. מדאמר אביי אלמא קינסא שרי. חוק? מייד, יו'ט. מדאמר אביי דהני תלת עביד רבה כוותי׳. חיי הכ"ין. כ. וכ"ית דאליבא דשמואל קא מבעיא ליי אי אית ליי טעמא דבוויי מצוה ולא מלונו שלי בארבוייוי מצוה ולא פליגי אלא באכחושי. תוס׳ הרל״ש. כא. וכיון שכן, היכי פשיטנא דאי הנחה היכי פשיטנא דאי הנחה עושה מצוה אין מדליקין ... מנר לנר, וכי גרע מקינסא. חי׳ הר״ן. כב. בפלוגתא דמדליקין מנר לנר לא סמכינן עלי׳ אלא הדרינן

ובי לאורה הוא צריך והלא כל אותם מ' שנה כו'. אתימה אמאי נקט מ׳ שנהב לעולם כל העולם כולו לאורו של מקום הולכין וי״מג וכי אהרן כשהיה נכנס לפנים לאורה היה לריך והלא מ' שנה היה מאיר להם עמוד ענן בכל המקומות ה כדאמרינן בברייתא דמלאכת המשכן היה מסתכל בטפיח ל (ורוחה בו) ויודע מה בתוכו בחבית ויודע מה בתוכה וכן משמע בת"כ דאכהנים קאי דגרם התם וכי לריכים לנר והלא

כל אותן מי שנה לא הולרכו לנר שנאי כי ענן ה׳ על המשכן וגו׳ ומיהו בשלהי כל קרבנות (מנחות ד' פו: ושם) משמע דאשכינה קאי דמייתי לה גבי הא דא"ר אליעור לא לאכילה אני לריך ולא לאורה אני לריך וקאמר נמי התם לפרוכת העדות עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל וא"ת לאורה אני לריך והלא כל אותן ארבעים שנה": ובה היה מסיים. פירש בקונטרס ובה היה מסיים ההטבה שהשאר היה מטיב שחרית וזה היה מטיב בין הערבים ואוחז הישנה בידו או מניחה בכלי עד שנותן לתוך מערבית שמן ופתילה ומדליקה ש ומדליק השחר ממנה וקשה לריב"ח שחם (ט חפשר להדליק' מן הישנה א"כ גם השאר ידליק ממנה ומאי פריך לרביא כיון דהוליא הפתילה הישנה מן הנריב תו ליכא לא משום בזיון מלוה ולא משום אכחושי מלוה"ג אלא ודאי א״א לעשות כן וכשבא להטיב היה מטיב כל מה שבנר והפתילה היתה כבה מאליה אלא בעוד שהפתילה ישנה בנר מערבי דולקת יד היה מדליק ממנה השארטו והיה מטיבה ונותן בה שמן ופתילה חדשה שו ומדליקה מן השאר" ובה היה מסיים סיינו הסדלקהס: והא הכא ביון דקביעי נרות כו'. כמ״ד נפרק נ׳ מדות (מנחות ד' פח:) דנר של פרקים היה דמשמע התם דמחובר הוה והיה של פרקים כדי שיוכל להטיבו יפה ואיכא מ"ד התם דלא הוה קבוע אלא דאדלקה תא שמע דאמר רבי יהושע בן לוי היה מסלקו לגמרי בשעת הטבה

ואחר כך מניחויה: מאי הוי עלה. סימה מאי קמיבעיא ליה ומאי קאמר נמי חזינן אי הדלקה כו' הא

נמי שריב דהא ע"כ בקינסא פליגי ובביזוי מלוה דהא מאן דמפרש טעמא דרב משום אכחושי מלוה איתותב בא ול"ל דאינו תופם דברי רבה עיקר כב ומבעיא ליה אי הנחה עושה מצוה ואסור לרב מנר לנר משום ביזוי מלוה כמו בקינסא או הדלקה עושה מלוה ושרי כמו במנורה דלא חיישינן לאכחושי מצוה ומסיק דהדלקה עושה מצוה ושריבג א"נ מצאחי בשם ריב"ם דמיבעיא ליה אליבא דשמואל דהילכתא כוותיה אי שרי בקינסא אי לאו□ד ומיבעיא ליה אי קי"ל כמו שאמר למעלה דלמ"ד משום בזויי מצוה שרי להדליק מנר לנר לרב ואם כן בקינסא פליגי ושרי שמואל בקינסא או דילמא לא קי"ל הכי ומנר לנר נמי איכא ביזוי מלוה ואסר רבכה (פי') דהנחה עושה מלוה ולא דמי למנורהבי ודוקא מנר לנר שרי שמואל אבל בקינסא אפילו שמואל מודה דאסור ומסיק חזינן דאיבעיא לן ואפשיט דהדלקה עושה מצוה ומדליק לרב מנר לנר כמו במנורה ולשמואל אפילו בקינסא שרי: דאיבעיא להו הדלקה עושה מצוה בו'. ונפקא מינה אם הדליקה חש״ו או הניחה □:

לכאורה משמע דהלכה כשמואל דהא רבה עבד כוותיהיש וא"כ קינסא מכבה

מעשר שני אין שוקלין כנגדו דנרי זהב ואפילו לחלל עליו מעשר שני אחר אי אמרת בשלמא כי פליגי רב ושמואל מנר לנר אבל בקינסא אסר שמואל הא לא תהוי תיובתא אלא אי אמרת בקינסא נמי שרי הא תהוי תיובתא אמר רבה בזירה שמא לא יכוין משקלותיו וקא מפיק להו לחולין מתיב רב ששת ימחוץ לפרוכת העדות יערוך יוכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא חלכו אלא לאורו אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל מאי עדות אמר יוב זו נר מערבי שנותן בה שמן כמדת חברותיה יוממנה היה מדליק ∘ובה היה מסיים והא הכא כיון דקביעי נרות לא סגיא דלא משקיל ואדלוקי קשיא בין למ"ד משום בזויי מצוה ובין למ"ד משום אכחושי מצוה תרגמא ר"פ יבפתילות ארוכות סוף סוף למ"ד משום אכחושי מצוה קשיא קשיא מאי הוי עלה א"ר הונא בריה דרב יהושע חזינא אי הדלקה עושה מצוה מדליקין מנר לנר ואי הנחה עושה מצוה אין מדליקין מנר לנר דאיבעיא להו הדלקה עושה מצוה או הנחה עושה מצוה ת"ש דאמר רבא יהיה תפוש נר חנוכה ועומד לא עשה ולא כלום שמע מינה הנחה עושה מצוה התם הרואה אומר לצורכו הוא דנקים לה ת"ש דאמר רבא הדליקה בפנים והוציאה לא עשה כלום אא"ב הדלהה עושה מצוה הדלקה במקומו בעינן משום הכי לא עשה כלום אלא אי אמרת הנחה עושה מצוה אמאי לא עשה ולא כלום התם גמי הרואה הוא אומר לצורכו הוא

דמיא אלא אי אמרת בהינסא נמי שרי שמואל הואיל ולורך מלוה הוא הא הויא תיובתיה דאסר לשקול ואע"ג דלורך מלוה: לא יכוין משקלוסיו. שמא לא ימלאם טובים או ימלאם יתירים ויחום עליהן ולא יחלל המעשר עליהן ונמצא שביזה המעשר שלא לצורך: ומפיק להו לחולין. כלומר יניחם בחוליהן כמו שהן: נר מערבי. למ"ד במנחותה מזרח ומערב מונחין סדר הקנים קרי מערבי נר שני שבלד החילון שהוא במזרח ולמ"ד לפון ודרום מונחים אמלעי קרי מערבי על שם שהיה פיו כנגד מערב וכל שאר הנרות כלפי האמלעית דכתיבה אל מול פני המנורה דהיינו אמצעי יאירו וגו' של לפון היו פונות לדרום ושבדרום פונות ללפון. נרות לול"ש של זהב שנותנין לתוכן שמן ופתילה: כמדת חברותיה. חלי לוג שיערו בה ללילי תקופת טבת הגדולים ואם ידלק ביום ם (ובלילה) בלילות הקצרים ידלק אבל פחות לא שלא יכבה בטבת בלילה והתורה אמרה מערב עד בקרש: וממנה היה מדליק. הנרות בין הערבים: ובה היה מסיים. הטבת הנרות שדלק כל היום ואינו מטיבו עד הערב. ומשנה זו בת"כם שנויה וסבירא ליה דמזרח ומערב מונחין והכי תניא לעיל מיניה להעלות נר תמיד שתהא נר מערבי תמיד שממנו יהא מתחיל ובו יהא מסיים ומדלא כתיב להעלות נרות ש"מ הוקבע נר אחד להתחיל בו בכל יום וזהו נר מערבי השני של מזרח והכי תנן (תמיד לג.) נכנס ומלא נרות מזרחים דולקות מדשן המזרחי ומניח את

דהנך דינרים דחולין לא גופייהו מצוה

ואע"ג דלמלוה קבעי להו לקינסא

מעשר שני. דינרין שחילל עליהם מעשר שני אין שוקלין כנגדן דינרין

של חולין לראות שיהיו שלימים: אי אמרם בשלמא כי פליגי רב

ושמואל מנר לנר. ממש ולא בקיסם ובהא הוא דשרי שמואל דלא

חייש לאכחושי אבל בקינסא דביזוי הוא מודה הא לאו הויא תיובתיה

עששית המערבי דולק שממנו מדליק את המנורה בין הערבים מלאו שכבה כגון משמת שמעון הלדיק מדליקו ממזבח העולה. ונראה בעיני דאמור רבון קביעותא בנר שני משום דאין מעבירין על המצותש וכי עייל בהיכל בקמא פגע ברישא וביה לא מצי לאתחולי דכתיב יערוך אותו לפני ה׳ים לריך שיהא אחד חולה לו דאי לא לא קרינן ביה לפני ה' והכי אמרינן במנחות (דף זמ:) דכתיב בנר מערבי לפני ה' מכלל דכולהו לאו לפני ה' כו' ובה היה מסיים ההטבה לפי שהשאר היה מטיב שחרית וזו מטיב בין הערבים ואוחז הישנה בידו או מניחה בכלי עד (א) שנותן שמן ופתילה ומדליקה ומדליק ממנה את השאר. והא דאמרינן בסדר יומא (דף לג:) הטבת ה' נרות

קודם להטבת ב' נרות משמע כולהו הוה מטיב שחרית ויליף לה מקראי היינו בשלא הי׳ הנס מתקיים והי׳ מולאו שכבה דלא סמך קרא אניסא וכל זמן שהיו ישראל חביבין היה דולק כל היום והיינו עדותה: והא הכא כיון דקביעי נרות. במנורה ולא היה יכול לנתק נר מערבי מן המנורה להדליק בו האחרים על כרחיך הא דקתני ממנה הי' מדליק לא סגי דלאו משקל קינסא: ואדלוקי. לקינסא מנר מערבי ובההיא קינסא מדליק את השאר: בפתילות ארוכות. כל הפתילות יולאות חוץ לנרותיהם עד שמגיעות זו לזו ומדליק ממנה הסמוכה לה והשאר זו

מזו: סוף סוף למ"ד כו'. דהא לדידיה משרגא לשרגא אסור: אי הדלקה עושה מלוה. אי המלוה של חנוכה חלויה בהדלקה מדליקין כדאשכחן במנורה: ו**אי הנחה טושה מלוה**. ועיקר מלותה חליא בהנחה: **אין מדליקין מנר לנר.** דהדלקה לאו מלוה היא כולי האי: **דאיבטיא להו** גרסי^י. כלומר דהא מילתא כבר איבעיא לן ומפשטא דההיא בעיא מיפשטא לן הך: **היה חפוש נר הנוכה.** בידו משהדליקה עד שכבתה: **ועומד**. לאו דוקא אלא כן לשון הש"ס: ללרכו. להשתמש וליכא היכר ניסא: בפנים. בבית: והוציאה לחוץ. כדאמר לעיל ובא:ן דלריך להניחה על פתח ביתו מבחוץ: אי אמרס בשלמא הדלקה עושה מלוה משום הכי לא עשה ולא כלום. דכיון דזו היא מלותה לריך שתיעשה במקום חיובא: מששית

תורה אור השלם

1 מחוץ לפרכת העדת בְּאהֶל מוֹעֵד יַעֵּרְהְ יְּצֵּהְׁ אָהָרֹן מִעֶּרָב עֵד בּקָר לְפְּנֵי יְיִ תָּמִיד חֻפָּת עוֹלְם לְדֹרֹתֵיכָם: ויקרא כד ג

הגהות הב"ח

שנותן לתוך מערבית שמן ופתילה וכו': (ב) תום' ד"ה ופתינה וכו". וכם ומב ז ליב"א ובה היה וכו" וקשה לריב"א שאם היה אפשר להדליק

גליון הש"ם

, גמרא וכה היה מסיים. עי חגיגה ד' כו ע"ב תוס' ד" מנורה:

> לעזי רש"י לוצי"ש. נרות.

מוסף רש"י

זו נר מערבי. למאן דאמר (מנחות לח:) שבעת הנרות (מנחות כמ:) שבעת הכרות סדורים מזרח ומערב, קרי נר מערבי נר שני שסמוך לראשון שבמזרח, כדמנן (חמיד פ"ו מ"א) נכנס ומנא שהי נרות מדרחיות דולקות וכו', למאן דאמר לפון ודרום נחונין היו, אמלעיתן פניו מסובין כלפי מערב והוא קרוי מערבי ח) אל מול פני המנורה, היא אמצעית. יאירו נרות של ששה קנים (יומא למ.). וממנה היה מדליק. כנומר ממנה מתחיל ההדלקה, שאותה היה מדליק תחילה מבערב, ובה היה מסיים. ההטבה בבקר, שאותה היה מטיב אחרון, להי שכל בחר מלא אותה לפי שכל בקר מלא אותה דלוק והשאר מלא אותם שכבו ופעמים היה דולק כל היום ומדליק ממנו כל שאר הגרות, שבבהר היו כולו כבות חוד תערבי, ומטיבן ומנערן הדשן, כדכתיב בבקר בהטיבו את הנרות, מערבי דולק כל היום ולערב היה מדליק ממנה שאר הנרוח. ובה היה מחיים.

רבינו חננאל

שמן (מנחות פו: מכת"י).

ואסיקנא דטעמא דרב משום בזוי מצוה וכיון דנר של מצוה הוא, מצוה ממצוה ליכא בזיון מצות והדלקה היא המצוה ולא הנחת הנר בטפח הסמוך לפתח, הלכך מותר להדליק נר של חנוכה מנר של חנוכה שנמצא מדליק מצוה ממצוה, שהדלקת נר השני היא מצותו.

> בית יו בא שרי. מי המיש. מי המיץ. בא היין בא אי תיובתא ודמפרש טעמא דרב משום אכחושי מצוה, תיובתאן גמורה היא אם לאו. מוס' הכל"ש. בה. ואע"פ דלעיל הוה פשיטא לן [דאי טעמא] בא בא "קי"ל כרב. מי הכ"ן. בד. בא בא היי, הדר תלמוד ובעי לה משום דאי. מי הכ"ן. בד. [אלא] אפי למ"ד משום בזויי מצוה משרגא לשרגא שהי אלא דלעיל הוה נקטינן לה כפשטה דמשרגא לשרגא שרי ומשום דקי"ל מהום בוהי מבות, כהוא אין היו היכוח רבי למכוטו הייל אין, בין, בין, האין אם כ"ר ניסום להיים יילי שייניתנה בן דעת במקום הראוי אחר שהודלקה וכו׳ שהנחתה אחר הדלקתה, תדלק ניכר (ופעל יילים ישריצה ובלבד שיניתנה בן דעת במקום הראוי אחר שהודלקה וכו׳ שהנחתה אחר הדלקתה בן דעת וכו׳ הא אם הדליקה חשו״ק אפי׳ במקומה וכו׳ אין זה כלום. מ€יכי. משעה צריך שידליקנה בן דעת וכו׳ הא אם הדליקה חשו״ק אפי׳ במקומה וכו׳ אין זה כלום. מ€יכי.